

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	11
DEEL 1. VERRICHTEN VAN JURIDISCHE OPZOEKINGEN	13
INLEIDING	15
§ 1. WETGEVING	16
I. <i>Wet als bron van recht</i>	16
A. Omschrijving	16
B. Wetgeving op verschillende niveaus	16
C. Bekendmakingsverplichting	17
D. Consolidatie, coördinatie en codificatie van wetgeving	19
II. <i>Opzoeken van wetgeving</i>	20
A. Belgische wetgeving (<i>sensu stricto</i>)	20
1. Officiële publicatie van wetgeving	21
a. Belgisch Staatsblad: van papieren naar elektronische versie	21
b. Belgisch Staatsblad: inhoud	22
(i) Inhoudstafel	23
(ii) Rubriek ‘wetten, decreten, ordonnances en verordeningen’	23
(iii) Rubriek ‘andere besluiten’	23
(iv) Rubriek ‘officiële berichten’	24
(v) Rubriek ‘wettelijke bekendmakingen en verschillende berichten’	24
c. Verrichten van opzoeken in het Belgisch Staatsblad	24
2. Geconsolideerde wetgeving	25
a. Wetboeken (codices)	25
b. Onlinedatabanken	26
(i) Publieke databanken	26
(ii) Private databanken	28
3. Wettencollecties	28
B. Europese wetgeving	28
1. Publicatieblad van de Europese Unie	29
a. Van papieren naar elektronische versie	29
b. Inhoud	29
2. EUR-Lex	30
III. <i>Analyseren van wetgeving</i>	30
A. Opschrift (intitulé)	30
B. Begroeting (<i>salutation</i>) en bekrachtiging (<i>sanction</i>)	32

C. Aanhef (<i>préambule</i>)	34
D. Dispositief of bepalend of beschikkend gedeelte (<i>dispositif</i>)	35
1. Klassieke opbouw van het dispositief	35
2. Bijzondere soorten bepalingen	36
E. Bijlage(n)	39
F. Ondertekening(en) en medeondertekening(en)	40
IV. Voorbereidende werkzaamheden	42
A. Overzicht	42
1. (Voor)ontwerp of voorstel van wet, decreet of ordon-	
nantie	42
2. Memorie van toelichting (bij ontwerp) of toelichting	
(bij voorstel)	43
3. Advies afdeling Wetgeving Raad van State	43
4. Amendementen	44
5. Behandeling in een gespecialiseerde commissie	44
6. Behandeling in de plenaire vergadering(en)	45
7. Stemming in de plenaire vergadering(en)	45
B. Publicatie van voorbereidende werkzaamheden	45
C. Opzoeken van voorbereidende werkzaamheden	47
§ 2. RECHTSPRAAK	48
I. <i>Rechtspraak feitenrechters</i>	48
A. Taak van de rechtbanken en hoven	48
B. Organisatie van de rechterlijke macht	48
C. Vindplaats van lagere rechtspraak	52
1. Tijdschriften	53
2. Juportal	54
3. Hulpmiddelen voor het opzoeken van lagere recht-	
spraak	55
a. Klassieke (papieren) repertoria van rechtspraak	55
b. Inhoudstafels van tijdschriften	56
c. Juportal	56
d. Zoekmachines van (betalende) private databanken	56
D. Analyse van lagere rechtspraak	57
1. Structuur van de uitspraken van feitenrechters	57
a. Rechtscollege en datum uitspraak	58
b. Algemeen rolnummer	58
c. Partijen en hun proceshoedanigheid	59
d. Overzicht van de rechtspleging	61
e. Overzicht van de vordering(en)	61
f. Uiteenzetting van de feiten	62
g. Beoordeling van de vorderingen	62
h. Dictum	62
i. Ondertekening	63

2. Publicatie van een rechterlijke uitspraak in een tijdschrift	72
<i>II. Rechtspraak van het Hof van Cassatie</i>	74
A. Taak van het Hof van Cassatie	74
B. Organisatie van het Hof van Cassatie	74
C. Vindplaats van arresten van het Hof van Cassatie	75
D. Analyse van een arrest van het Hof van Cassatie	76
1. Het cassatiearrest ‘nieuwe stijl’ (sinds 2002)	76
a. Rechtspleging voor het Hof	78
b. Cassatiemiddel(en)	78
c. Feiten	80
d. Beslissing van het Hof	80
(i) Beoordeling	80
(ii) Dictum	82
2. Het cassatiearrest ‘oude stijl’ (vóór 2002)	107
3. Conclusie van het Openbaar Ministerie	111
<i>III. Rechtspraak Grondwettelijk Hof</i>	111
A. Taak van het Grondwettelijk Hof	111
B. Organisatie van het Grondwettelijk Hof	113
C. Vindplaats van arresten van het Grondwettelijk Hof	115
1. De website van het Hof	115
2. Belgisch Staatsblad	115
3. Arresten Grondwettelijk Hof	116
4. RefLex – Grondwettelijk Hof	116
5. Juportal	116
D. Analyse van een arrest van het Grondwettelijk Hof	116
1. Rolnummer, arrestnummer en datum uitspraak	117
2. In zake...	118
3. Samenstelling Grondwettelijk Hof	118
4. Onderwerp van het beroep of de prejudiciële vraag en rechtspleging	119
5. Feiten en rechtspleging in het bodemgeschil (bij prejudiciële vragen)	119
6. In rechte	120
7. Dictum	121
8. Afsluiting en ondertekeningen	122
<i>IV. Rechtspraak Raad van State</i>	134
A. Taak van de Raad van State	134
B. Organisatie van de Raad van State	135
C. Vindplaats van arresten van de Raad van State	136
1. Website van de Raad van State	137
2. Verzameling der Arresten van de Raad van State	137
3. Belgisch Staatsblad	137

4. Juportal	138
5. RefLex – Deel Beroep Raad van State	138
D. Analyse van een arrest van de Raad van State	138
1. Kamer, arrestnummer, datum uitspraak en rolnummer	138
2. Partijen en hun vertegenwoordigers	139
3. Voorwerp van het beroep	140
4. Verloop van de rechtspleging	140
5. Feiten	140
6. Ontvankelijkheid van het beroep	141
7. Onderzoek van de middelen	142
8. Dictum	143
9. Afsluiting en ondertekeningen	144
V. <i>Rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU</i>	155
A. Taak van het Hof van Justitie van de EU	155
B. Organisatie van het Hof van Justitie van de EU	157
C. Vindplaats van rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU	159
1. Jurisprudentie	160
2. Repertorium van de rechtspraak	161
3. Curia	161
4. EUR-Lex	162
D. Analyse van een uitspraak van het Hof van Justitie of het Gerecht	162
1. Aard van de uitspraak, rechtscollege en datum van de uitspraak	162
2. Zaaknummer	163
3. Aard van de procedure	165
4. Aanduiding van de partijen en hun vertegenwoordigers	165
5. Namen van de rechters, advocaat-generaal en griffier	166
6. Vermeldingen van procedurele aard	166
7. Toepasselijke rechtsregels (rechtskader)	166
8. Feiten	167
9. Procedurele achtergrond	167
10. Beantwoording van de prejudiciële vragen / beoordeling van het beroep	168
11. Kosten	168
12. Dictum	169
13. Ondertekening	170
14. Conclusie van de advocaat-generaal	170
VI. <i>Rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens</i>	180
A. Taak van het EHRM	180

B. Organisatie van het EHRM	182
C. Vindplaats van uitspraken van het EHRM	184
D. Analyse van een uitspraak van het EHRM	184
1. Voorblad	184
2. Naam van de zaak en samenstelling van het Hof	185
3. ‘Introduction’	185
4. ‘The facts’	186
5. ‘Relevant legal framework’	186
6. ‘The law’	187
a. Ontvankelijkheid van de klacht (<i>admissibility</i>)	187
b. Gegrontheid van de klacht (<i>merits</i>)	188
c. Billijke genoegdoening	190
7. Dictum	191
8. Afsluiting en ondertekeningen	191
9. Separate opinions en statements of dissent	191
 § 3. RECHTSLEER	210
I. <i>Vindplaatsen</i>	210
A. Boeken	210
1. Handboeken	211
2. Monografieën	211
3. Artikelsgewijze commentaren	211
4. Verzamelwerken	211
5. Proefschriften	211
B. Juridische tijdschriften	212
1. Doctrinebijdragen	212
2. Annotaties	212
3. Overzichten van rechtspraak	212
C. Internetpublicaties	213
II. <i>Opzoeken van rechtsleer</i>	214
A. Hulpmiddelen voor het opzoeken van verwijzingen	214
B. Opzoeken van de integrale tekst	215
C. Selectie	217
 DEEL 2. TOEPASSEN VAN HET RECHT OP FEITEN	219
 INLEIDING	221
I. <i>Vaststellen en kwalificeren van feiten</i>	221
A. Vaststelling van de feiten	221
B. Juridische kwalificatie van de feiten	223
II. <i>Zoeken van toepasselijke rechtsregels</i>	224
III. <i>Toepassen van rechtsregels op feiten</i>	225

A. Analyseren van rechtsregels	226
1. Rechtsgevolg	226
2. Voorwaarde	227
a. Soorten voorwaarden	227
(i) Voldoende voorwaarde	227
(ii) Noodzakelijke voorwaarde	227
(iii) Noodzakelijke en voldoende voorwaarde	228
b. Meerdere voorwaarden	228
(i) Cumulatieve voorwaarden	228
(ii) Alternatieve voorwaarden	229
(iii) Combinatie van cumulatieve en alternatieve voorwaarden	229
B. Interpreteren van wetgeving	230
1. Methoden voor de interpretatie van wetgeving	230
a. Algemene regels	230
b. Taalkundige of grammaticale interpretatie	231
c. Systematische interpretatiemethode	231
d. Wetshistorische interpretatie	232
e. Rechtshistorische interpretatie	232
f. Teleologische interpretatie	232
g. Rechtsvergelijkende interpretatie	232
h. Interpretatie op basis van precedenten	233
2. Open normen	233
3. Leemten in de wet	233
C. Toetsen van de feiten aan de voorwaarden van de rechtsregel	234
D. Conclusie	235
E. Synthese: het oplossen van een juridische casus in zeven stappen	236

INLEIDING

1. Wie jurist wil worden, moet niet alleen kennis van het recht verwerven, maar ook juridische vaardigheden ontwikkelen. Dit boek is erop gericht studenten vertrouwd te maken met twee basisvaardigheden die essentieel zijn voor een jurist: het verrichten van juridische opzoeken (deel 1) en het toepassen van recht op feiten (deel 2).

Het inoefenen van deze vaardigheden komt aan bod in het opleidingsonderdeel ‘Vaardigheden I’ van de rechtenopleiding aan de Universiteit Gent. Daarnaast zijn er onlineoefeningen beschikbaar op de ALICE-oefenomgeving die binnen de Universiteit Gent werd ontwikkeld, te vinden via <https://alicere.ugent.be>.

Naar deze onlineoefeningen wordt in het boek verwezen met het hiernaast vermelde ALICE-symbool.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om het Vaardigheden I-team te bedanken voor hun jarenlange inzet en enthousiasme: assistenten Bernadette Baeyens, Eva Brantegem, Amelie De Groote, Line De Wilde, Maja Reynebeau, Louis Vandamme, Myriam Van den Abeele, Thomas Vandenberghe en Lieselot Verdonck.

Gent, 16 juni 2025
Joke Baeck